Lietas Nr. C33494913
Lietas arhīva Nr. C-2029-14/2

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2014.gada 20.februārī

Rīgas rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese S.Bernharde
izskatīja Rīgā, Lomonosova ielā 10, rakstveida procesā civillietu /pers. A/ maza apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa.

2013.gada 31.oktobrī /pers. A/ (turpmāk tekstā– prasītāja) ir cēlusi Rīgas rajona tiesā maza apmēra prasību pret /pers. B/ (turpmāk tekstā– atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka pušu bērns atrodas prasītājas aprūpē. Atbildētājs līdzekļus bērna uzturam nedod un ar ģimeni kopā nedzīvo. Pamatojoties uz Civillikuma 179.panta pirmo, otro un ceturto daļu, Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam 2.1.apakšpunktu un Civilprocesa likuma 28.panta otro daļu, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam Ls 50,00 apmērā, bet ne mazāk par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Pieteikumā norādīts, ka prasītāja nevēlas, lai notiktu uzklausīšana tiesas sēdē.

2013.gada 6.novembrī atbildētājam nosūtīts prasības pieteikuma noraksts paskaidrojumu sniegšanai. Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.^{21} panta otrajā daļānoteiktajam, atbildētājam izskaidrots, ka paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā, kā arī par to, ka atbildētājs var lūgt lietas iztiesāšanu tiesas sēdē.

Atbildētājs rakstveida paskaidrojumus tiesā nav iesniedzis.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 250.^{25} panta pirmo daļu, *ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.*

Puses nav lūgušas iztiesāt lietu tiesas sēdē, līdz ar to 2013.gada 29.decembrī pusēm paziņots, ka lieta tiks izskatīta rakstveida procesā un sprieduma noraksts pusēm būs pieejams tiesas kancelejā sākot no 2014.gada 21.februāra.

Tiesa atzīst, ka iesniegtie rakstveida pierādījumi prasības pamatošanai un pieteikumā norādītie argumenti ir pietiekami sprieduma taisīšanai lietā un ņemot vērā to, ka pusēm Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā ir paziņots par lietas izskatīšanu, tiesnese nolēma civillietu izskatīt rakstveida procesā uz lietā esošo pierādījumu pamata.

Puses nav pieteikušas noraidījumu tiesnesim.

Motīvu daļa.

Civilprocesa likuma 93.panta pirmā daļa nosaka, ka *katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotību. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.*

No lietas materiāliem pievienotās dzimšanas apliecības Nr./numurs/ kopijas redzams, ka /pers. C/, dzimis /dzimšanas datums/, ir /pers. B/, personas kods /personas kods/, un /pers. A/, personas kods /personas kods/, dēls (l.l.11).

Starp pusēm nepastāv strīds par to, ka prasītāja realizē nepilngadīgo bērnu ikdienas aizgādību.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta otrajā daļā ir noteikts, *ka visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses.* Bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte. Vecāku pienākums ir sagatavot bērnu patstāvīgai dzīvei sabiedrībā, pēc iespējas respektējot viņa individualitāti, ievērojot spējas un tieksmes (Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmā daļa un 24.panta otrā daļa).

No minētā secināms, ka vecākiem ir pienākums nodrošināt bērniem ēdienu, apģērbu, mājokli, veselības aprūpi, kā arī materiālajām iespējām atbilstošu papildus izglītību un attīstību veicinošas nodarbības.

Ņemot vērā minētos apstākļus, tiesa atzīst, ka bērniem ir nepieciešams nodrošināt iespēju saņemt no sava tēva regulāru, materiālu atbalstu, kas vajadzīgs bērnu ikdienas aprūpes realizācijai un, kas nodrošina dēla un meitas vajadzību apmierināšanu.

Saskaņā ar Civillikuma 179.panta pirmo un otro daļu, *vecāku pienākums ir samērā ar viņu mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.*

Minētā likuma norma uzliek pienākumu vecākiem dot uzturu saviem bērniem neatkarīgi no vēlmes to darīt.

Nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa vadās no pušu mantas stāvokļa un nepieciešamības nodrošināt bērnu ar iespējami labāku uzturu, ievērojot, ka bērna uzturēšanas pienākums gulstas uz abiem vecākiem līdzīgi. Piedzenamajiem uzturlīdzekļiem ir jābūt samērojamiem ne tikai ar katra vecāka ienākumiem, bet arī jāatbilst bērna vajadzībām un faktiskiem izdevumiem.

Pušu mantiskā stāvokļa pierādīšanai lietā atrodas 2013.gada 12.novembra VSAA Informācijas apstrādes nodaļas Informācijas pieprasījumu apstrādes daļas izziņa, kas norāda, ka laika periodā no 2012.gada novembra līdz 2013.gada atbildētājs guvis ienākumus Ls 2695,88 apmērā (l.l.21), savukārt prasītāja VSAA nav reģistrēta.

No 2013.gada 15.novembra Valsts ieņēmuma dienesta izziņas Nr./numurs/ redzams, ka /pers. B/ 2012.gadā no novembra līdz decembrim guvis ienākumus Ls 684,00 apmērā un 2013.gadā no janvāra līdz septembrim guvis ienākumus Ls 1937,84 apmērā. Savukārt no 2013.gada 15.novembra Valsts ieņēmuma dienesta izziņas Nr./numurs/ redzams, ka Valsts ieņēmumu dienesta Nodokļu pārvaldes rīcībā nav informācijas par /pers. A/ ienākumiem 2012., 2013.gadā (l.l.26).

No 2013.gada 11.novembra CSDD sniegtās informācijas izriet, ka uz prasītājas /pers. A/ vārdā nav reģistrētu transportlīdzekļu, bet uz atbildētāja /pers. B/ īpašumā līdz 2013.gada 18.septembrim bijis reģistrēts transportlīdzeklis – 2002.gada KYMCO ZX 50 (l.l.23).

No 2013.gada 6.novembrī Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas izriet, ka pušu īpašumā nav nekustāmie īpašumi (l.l.13, 14).

Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu *bērna aprūpe nozīmē viņa uzturēšanu, t.i., ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšanu, pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam)*.

Prasītāja lūdz piedzīt uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam Ls 50,00 mēnesī, bet ne mazāk par Ministru kabinetā noteiktajā minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Kā izriet no Civillikuma 179.pantā noteiktā, tad piedzenot uzturlīdzekļus, ir vērtējami abu vecāku spēja un mantiskais stāvoklis uzturēt bērnu. Līdz ar to tiesnese atzīst, ka prasība ir apmierināma pilnībā.

Civillikuma 179.panta piektā daļa, kurā ir noteikts, ka *minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto iztikas minimumu un bērna vecumu*.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2003.gada 1.jūlija noteikumiem Nr.348 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" katra vecāka pienākums neatkarīgi no viņa mantiskā stāvokļa ir ik mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus katram bērnam līdz 7 gadu vecumam– 25 % no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša algas, savukārt no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai– 30% apmērā no Ministru Kabineta noteiktās minimālās mēneša algas.

Ņemot vērā minēto, atzīstot, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru ir jānodrošina katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa, kā arī ņemot vērā bērna vecumu, tiesa atzīst, ka prasītājas maza apmēra prasība ir apmierināma un no atbildētāja par labu prasītājai, dēla uzturam, piedzenami līdzekļi Ls 50,00 jeb 71,14 euro, sākot no prasības celšanas dienas, tas ir, 2013.gada 31.oktobra.

Sakarā ar to, ka Ministru kabineta noteiktā minimālā mēneša darba alga var mainīties un ņemot vērā to, ka uzturlīdzekļu piedziņai ir ilgstošs raksturs, tiesa uzskata, ka nepilngadīgā bērna interesēs ir spriedumā noteikt, ka uzturlīdzekļu summa nevar būt mazāka par Ministru kabineta noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru atbilstoši bērna vecumam.

Uzturlīdzekļu prasījums ir uz nākotni vērsts prasījums, tādējādi uzturlīdzekļu piedziņa tiek noteikta no prasības iesniegšanas brīža tiesā. Atbilstoši Civillikuma 177.pantam uzturlīdzekļu termiņš ir nosakāms līdz bērna pilngadībai. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 72.panta noteikumiem spēja realizēt civilprocesuālās tiesības un izpildīt pienākumus ir pilngadīgām rīcībspējīgām personām. Līdz ar to pilngadīgajām rīcībspējīgām personām pašām rodas rīcībspēja un tiesības uz savu aizskarto vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā, savukārt vecākiem prasības tiesības un tiesības saņemt bērnam pienākošos uzturlīdzekļus savā labā izbeidzas ar bērna pilngadību.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmajā daļā ir noteikts, ka *tiesas izdevumi, ja prasītāji no to samaksāšanas bijuši atbrīvoti, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.*

Par prasību, kas novērtējama naudas summā, valsts nodevu piedzen atkarībā no prasības summas. Prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir - maksājumu kopsumma par vienu gadu, kas šajā lietā sastāda Ls 600,00 (Ls 600,00 = Ls 50 x 12 mēneši), līdz ar to saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu valsts nodeva ir Ls 90,00.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punktu *no tiesas izdevumu samaksas valsts ienākumos atbrīvoti prasītāji prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam[..]*, līdz ar to valsts nodeva Ls 90,00 apmērā ir piedzenama no atbildētāja valsts ienākumos. Tāpat atbilstoši Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktam, kurš nosaka, ka *ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi,* Ls 6,87 apmērā (l.l.2) ir piedzenami no atbildētāja valsts ienākumos.

Civilprocesa likuma 204.^{1}pants nosaka, ka, *taisot spriedumu par naudas summas un tiesas izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, kas nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas.*

Rezolutīvā daļa.

Tiesa, vadoties no Civilprocesa likuma 8., 15., 34., 35., 41.panta pirmās daļas, 42., 43., 97., 193., 204.^{1}, 250.^{25} pantiem, tiesa

nosprieda:

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā uzturlīdzekļus dēla /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 71,14 *euro* (Ls 50,00) apmērā ik mēnesi, sākot no 2013.gada 13.oktobra līdz bērna pilngadībai, bet ne mazāk kā tas noteikts Ministru kabineta noteikumos Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam".

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij tiesas izdevumus- valsts nodevu 128,06 *euro* (Ls 90,00) apmērā (kvīts oriģināls par izdarīto samaksu iesniedzams Rīgas rajona tiesā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas), samaksu veicot

Saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr.LV55TREL1060190911200, saņēmēja banka: Valsts kase, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: valsts nodeva, atbildētāja vārds, uzvārds, lietas numurs.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā nenomaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 9,78 *euro* (Ls 6,87) apmērā (kvīts oriģināls par izdarīto samaksu iesniedzams Rīgas rajona tiesā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas), samaksu veicot

Saņēmējs: Tiesu administrācija, NMR 90001672316, saņēmēja iestāde Valsts kase, BIC kods: TRELLV22, kontā Nr.LV51TREL2190458019000, iemaksas mērķis: 21499 ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, atbildētāja vārds, uzvārds, lietas numurs.

Noteikt sprieduma labprātīgu izpildi daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu 10 dienas, no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas rajona tiesā.

Tiesnese S.Bernharde